

DATOS IDENTIFICATIVOS

Lingua e literatura: Galego

Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	P02G110V01505			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Acuña Trabazo, Ana			
Profesorado	Acuña Trabazo, Ana			
Correo-e	ganime@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos nos cursos anteriores (historia da lingua e lingua e sociedade fundamentalmente) e para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosísticos e/ou poéticos. Entre os coñecementos lingüísticos, trátase, especialmente, a situación lingüística de Galicia contextualizada dentro da situación lingüística mundial. Este coñecemento debe preparar aos futuros mestres e mestras para resolver con eficacia os problemas derivados da situación lingüística galega e, en xeral, para afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües e multiculturais.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folklóre.
C46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita

D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.		C46 C49	D1 D2 D3
Favorecer as capacidades de fala e escrita		C43	D1 D3 D11 D13 D15 D16 D17
Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	A1 A2 A3 A4	C43 C44 C46 C49	D1 D2 D3 D9 D13 D15 D16 D17
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.		C44 C46 C48 C49 C50	D1 D3 D13 D15 D16 D17
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.	B3 B6	C46 C49	D1 D3 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		D1 D2 D3 D13 D15

Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	A1 A3 A4 A5	B3 B6	C48	D1 D2 D3 D7 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17
Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.	A1 A3 A4 A5	B3 B6	C48 C49	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	A2	B3 B6	C48 C49	D1 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.	A2	B1 B3 B6	C48 C49	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B6	C48	D1 D2 D3 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19

Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.	A2 A3 A4	B3 B6	C48 C49	D1 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
Coñecer a tradición oral e o folclore.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B6	C45	D1 D3 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
Adquirir formación literaria.	A1 A2 A3 A4 A5	B6	C51	D1 D2 D3 D7 D8 D13 D15 D17 D21
Comprender o feito literario.		B6	C50 C51	D1 D2 D3 D13 D15 D17 D21
Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B6	C50 C51	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D13 D15 D16 D17 D21
Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B6	C50 C51	D1 D2 D3 D7 D8 D13 D14 D15 D16 D17 D21

Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.

A2 B3 C43 D1
A3 B6 C48 D2
A4 C51 D3
D7
D8
D9
D12
D13
D14
D15
D16
D17
D21

Contidos

Tema	
I. Historia da lingua	1. 1. A formación da lingua galega. 1. 2. O galego na Idade Media. 1. 3. Os Séculos Escuros. 1. 4. O século XIX. 1. 5. O século XX.
II. Lingua e sociedade	2. 1. A linguaxe e a comunicación. Características esenciais da linguaxe. 2. 2. O estudo da lingua. A Lingüística e a Gramática. A Sociolingüística e a Socioloxía da Linguaxe. 2. 3. Unidade e variedade da lingua galega. 2. 4. Lingua oral e lingua escrita. Didáctica da pronunciación e da ortografía. O desenvolvemento da escritura. 2. 5. A situación lingüística no mundo: diversidade versus uniformidade. 2. 6. Os xuízos de feito versus os xuízos de valor. 2. 7. O prexuízos lingüísticos: definición e algúns exemplos. 2. 8. Linguas hexemónicas e linguas minorizadas. 2. 9. A relación entre estatus de lingua e poder político-económico. 2. 10. Ámbitos de uso do galego: ensino, medios de comunicación, igrexa, administración, etc. 2. 11. As linguas de comunicación internacional versus as linguas ameazadas. 2. 12. Distinción entre comunidade lingüística e comunidade política. 2. 13. Principios legais para a recuperación das linguas ameazadas. Personalidade e Territorialidade. 2. 14. Linguas en contacto: o caso galego. Bilingüismo e diglosia. 2. 14. 1. Definicións. 2. 14. 2. Precisións conceptuais sobre a diglosia. 2. 14. 3. Interferencias lingüísticas derivadas do contacto entre linguas. 2. 15. A normalización e a normativización. 2. 15. 1. Precisións terminolóxicas. 2. 15. 2. A situación legal do galego. 2. 15. 3. A normativización.
III. Tradición oral e folclore	3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da literatura de tradición oral á tradición escrita de autor.
IV. Literatura	4.1. Breve historia da literatura galega. 4.2. Especificidade da literatura galega. 4.3. O comentario de texto. 4.4. A linguaxe e a literatura.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	14	34	48
Resolución de problemas de forma autónoma	22	34	56
Lección maxistral	14	30	44
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Comentario dun texto literario prosístico e/ou poético.

Resolución de problemas de forma autónoma	Corrección de actividades iniciadas na aula ou non e análise de lecturas complementarias.
Lección maxistral	Exposición teórica sobre os contidos do temario e análise de lecturas complementarias.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións para a elaboración dun traballo escrito. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.
Resolución de problemas de forma autónoma	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Atención presencial, durante o horario de atendimento, no despacho 124.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Traballo orixinal	40	A1	B1	C44	D1
			A2	B3	C45	D2
			A3		C49	D3
			A4		C50	D6
			A5		C51	D7
						D8
						D12
						D13
						D15
						D16
Resolución de problemas de forma autónoma	Asistencia e participación	5				D17
						D21
			A1	B1	C43	D1
			A2	B3	C44	D2
			A3	B6	C45	D3
			A4		C46	D6
			A5		C48	D7
					C49	D8
					C50	D9
					C51	D11
Lección maxistral	Asistencia e participación	5				D12
						D13
			A1	B1	C43	D1
			A2	B3	C44	D2
			A3	B6	C45	D3
			A4		C46	D6
			A5		C48	D7
					C49	D8
					C50	D9
					C51	D11
						D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D21

Outras	Exame	50	A1	B6	C43	D1
			A2		C44	D2
			A3		C46	D3
			A4		C48	D6
			A5		C49	D7
					C51	D8
						D12
						D13
						D15
						D16
						D17
						D19
						D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A. O alumnado que asista regularmente á clase terá que aprobar o traballo literario para poder presentarse ao exame, a non ser que o profesorado acorde outra cousa co alumno ou alumna. Para aprobar a materia hai que aprobar o traballo e o exame.

Modelo B. O alumnado que non asista regularmente á clase terá que realizar un exame final de toda a materia, a non ser que o profesorado acorde co alumno ou coa alumna outro tipo de avaliación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no apartado de organización académica (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

GUTIÉRREZ IZQUIERDO, R., **Lecturas de nós. Introducción á literatura galega**, Xerais, 2000

MARIÑO, R., **Historia da lingua galega**, Sotelo Blanco, 1998

MONTEAGUDO ROMERO, H., **Estudios de sociolingüística galega**, Galaxia, 1995

MORENO CABRERA, J. C., **La dignidad e igualdad de las lenguas**, Alianza, 2000

VILLANUEVA, D., **El comentario del texto narrativo: cuento y novela**, Nostrum, 2006

VVAA, **Galia. Antropoloxía. Imaxinario. Literatura popular. Tomo XVIII**, Hércules, 1997

Bibliografía Complementaria

BLANCO, D., **Historia da literatura popular galega**, Universidade, 1994

COSTAS, X. H., **Guía das linguas de Europa**, Positivas, 2002

COSTAS, X. H., **55 mentiras sobre a lingua galega**, Laiovento, 2009

FERNÁNDEZ REI, F., **Dialectoloxía da lingua galega**, Xerais, 1991

FERNÁNDEZ REI, F., **A situación do galego nas comarcas occidentais de Asturias, León e Zamora**, Consello da Cultura Galega, 2002

FERREIRA, X.; NOGUEIRA, A.; TATO, A. e VILLARES, L., **Estatuto xurídico da lingua galega**, Xerais, 2005

FORMOSO, V., **Do estigma á estima: propostas para un novo discurso lingüístico**, Xerais, 2013

FREIXEIRO MATO, X. R., **Lingua galega: normalidade e conflito**, Laiovento, 1997

GRAÑA NÚÑEZ, X., **Vacilacións, interferencias e outros "pecados" da lingua galega**, Ir Indo, 1993

IGLESIAS ÁLVAREZ, A., **Falar galego: "No veo por qué"**, Xerais, 2003

KABATEK, J., **Os falantes como lingüistas. Tradición, innovación e interferencias no galego actual**, Xerais, 2000

LABRAÑA, S. e outros, **EuroComRom: as sete peneiras: para saber ler axiña todas as linguas románicas**, Shaker, 2009

LABRAÑA, S., **"Reflexións sobre a situación sociolingüística galega"**, 2011

LÓPEZ CASANOVA, A., **: Diccionario Metodolóxico de análise literaria. I. A poesía**, Galaxia, 2001

MORENO CABRERA, J. C., **El nacionalismo lingüístico. Una ideología destructiva**, Península, 2008

NINYOLES, R., **Estructura Social e Política Lingüística**, Ir Indo, 1991

NOIA CAMPOS, C., **Catálogo tipolóxico do conto galego de tradición oral. Clasificación, antoloxía e bibliografía**, Universidade, 2010

RODRÍGUEZ FER, C., **Poesía galega. Crítica e metodoloxía**, Xerais, 1989

RODRÍGUEZ FER, C., **Arte literaria. Catálogo, descrición e teoría crítica para a comprensión e comentario de textos**, Xerais, 1991

RODRÍGUEZ IGLESIAS, F. (dir.), **Galia. Literatura. XXXII, XXXIII, XXXIV**, Hércules, 2001

TUSÓN, J., **Mal de Linguas**, Positivas, 1990

VILAVEDRA, D. (coord.), **Diccionario da literatura galega. I, II, III, IV**, Galaxia, 1995-2004

Real Academia Galega, **Mapa sociolingüístico de Galicia**,

Recomendacións

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.
